



**แผนปฏิบัติการ**  
**ความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**  
**ระหว่างประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)**

กองการต่างประเทศ  
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

## สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ หลักการและเหตุผล	๑
ส่วนที่ ๒ สถานการณ์โลกและนโยบายต่างประเทศ ที่ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของไทย	๓
๒.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)	๔
๒.๒ มิติสิ่งแวดล้อมกับบริบทโลก	๔
๒.๓ การประเมินสภาพแวดล้อมความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ	๙
ส่วนที่ ๓ ความเชื่อมโยงของแผนแต่ละระดับ	๑๒
ส่วนที่ ๔ การดำเนินงานที่ผ่านมา	๒๐
ส่วนที่ ๕ สารสำคัญของแผนงาน	๒๔
๕.๑ วัตถุประสงค์	๒๕
๕.๒ วิสัยทัศน์	๒๕
๕.๓ พันธกิจ	๒๕
๕.๔ เป้าประสงค์	๒๕
เป้าประสงค์ที่ ๑ ดำเนินงานด้านต่างประเทศ ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ไทยเป็นผู้นำด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
เป้าประสงค์ที่ ๒ สร้างเครื่องมือ เครือข่าย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระหว่างประเทศทั้งในอาเซียน และภูมิภาคให้เกิดความร่วมมือ ขับเคลื่อนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีและเป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม	
เป้าประสงค์ที่ ๓ กลไกความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่ง ในการส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายในแผนยุทธศาสตร์ชาติ	
๕.๕ แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯสู่การปฏิบัติ	๒๖
๕.๖ การติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการ	๒๗

## ส่วนที่ ๑

---

หลักการและเหตุผล

## ส่วนที่ ๑ หลักการและเหตุผล

การจัดทำแผนปฏิบัติการความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ คำนึงถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น การต่างประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ รวมถึงสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศและโลกอย่างรอบด้าน เพื่อนำมากำหนดเป็นทิศทางการดำเนินการได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนคำนึงถึงความสำคัญของมิติการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมของประเทศและบทบาทความร่วมมือในทุกระดับเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในขณะเดียวกันยังเอื้อประโยชน์ต่อการติดตามตรวจสอบและประเมินผลเพื่อหาแนวทางแก้ไขการดำเนินงาน ได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำแผนปฏิบัติการ ความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการ ขับเคลื่อน ส่งเสริมและแสวงหาความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับต่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี เพื่อให้ทุกหน่วยงานสามารถขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศได้อย่างเป็นเอกภาพ สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งด้านประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน และ ประเด็นต่างประเทศ ที่มีเป้าหมายตรงกันในการ ยกกระบวนทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม บนหลักของ การมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาลและเป็นไปในแนวทางเดียวกับแผนแม่บทกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) อย่างสนับสนุนและสอดคล้องกันเพื่อบรรลุเป้าหมายหลัก ของประเทศคือการไปสู่ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

## ส่วนที่ ๒

---

สถานการณ์โลกและนโยบายต่างประเทศ  
ที่ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม  
ของประเทศไทย

## ส่วนที่ ๒ สถานการณ์โลกและนโยบายต่างประเทศที่ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

### ๒.๑ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ ๗๐ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๘ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ประเทศไทยและประเทศสมาชิกสหประชาชาติรวม ๑๙๓ ประเทศ ร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ (2030 Agenda for Sustainable Development) ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ๑๗ เป้าหมาย โดยสำนักงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้นำมาเชื่อมโยงกับแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ดังนี้

การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ



หมายเหตุ: เป็นการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของเป้าหมายย่อย (SDG Targets) กับเป้าหมายแผนแม่บทย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายของแผนแม่บทฯ จะสัมพันธ์กับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และสอดคล้องกับ SDGs ด้วย (แผนแม่บทที่ไฮไลท์แสดงถึงความสัมพันธ์ทางอ้อม)

สถานะ ณ วันที่ 17 ก.ค. 2563

โดยที่มติดิฉันกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๓ กำหนดให้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลักการขับเคลื่อน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๒ ๑๓ ๑๔ และ ๑๕ และเป้าหมายย่อย (SDG Target) ในส่วนของเป้าหมายที่ ๖

### ๒.๒ มิตีสสิ่งแวดล้อมกับบริบทโลก

#### ระดับประเทศ

#### สหภาพยุโรป

คณะกรรมการการยุโรปคนปัจจุบันประกาศแผนนโยบาย Green Deal ซึ่งเป็นนโยบายการลดและต่อสู้กับภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของสหภาพยุโรป โดยมีจุดมุ่งหมายขับเคลื่อนยุโรปสู่สังคมไร้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในปี ค.ศ. ๒๐๕๐ อีกทั้งยุโรปจะต้องเป็นผู้นำในเวทีโลกในด้านอุตสาหกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสะอาด โดยเนื้อหาสำคัญ ๑๐ ประการของแผนนโยบาย Green Deal มีดังนี้

- ๑) การปล่อยคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์
- ๒) แผนนโยบายเศรษฐกิจหมุนเวียนฉบับใหม่
- ๓) การปรับปรุงอาคารบ้านเรือน
- ๔) สังคมไร้มลพิษ
- ๕) ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ
- ๖) แผนกลยุทธ์จากฟาร์มถึงปลายส้อม
- ๗) ลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในภาคการขนส่ง
- ๘) การเงิน โดยจะระดมทุนจำนวน ๑๐๐ ล้าน ล้านยูโร เพื่อช่วยประเทศ ภูมิภาค และภาคธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงสุด ที่ยังต้องพึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิลเป็นแหล่งพลังงานหลัก
- ๙) ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม
- ๑๐) ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ สหภาพยุโรปมุ่งใช้มาตรการทางการทูต ในการสนับสนุนแผนนโยบาย Green Deal ซึ่งหนึ่งในมาตรการ คือ ข้อเสนอการจัดเก็บภาษีคาร์บอน ณ พรมแดน ในขณะที่สหภาพยุโรปเพิ่มมาตรการต่าง ๆ ในการรักษา สิ่งแวดล้อม สหภาพยุโรปจึงอยากเห็นประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก แสดงเจตจำนงที่สอดคล้องกัน และสหภาพยุโรป จะป้องกันเศรษฐกิจในภูมิภาคจากการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

### สหรัฐอเมริกา

ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกาคนปัจจุบัน นายโจ ไบเดน ชูนโยบายด้านการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและนโยบายสิ่งแวดล้อมเป็นหนึ่งในนโยบายหลักและเมื่อคราวการประชุมสุดยอดผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๒-๒๓ เมษายน ๒๕๖๔ นายโจ ไบเดน กล่าวเปิดงานด้วยการให้คำมั่นว่า สหรัฐฯ จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศให้ต่ำกว่าระดับในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ รวร้อยละ ๕๐-๕๒ ให้ได้ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ ซึ่งเป็นความท้าทายในการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่สำหรับวิถีชีวิตของชาวอเมริกัน อย่างไรก็ตาม นายโจ ไบเดนแจ้งต่อประชาชนอเมริกาว่าด้วยนโยบายสิ่งแวดล้อมจะให้ผลตอบแทนที่ดีเป็นการสร้างงานและการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไปพร้อมกัน จะช่วยให้สหรัฐฯ สามารถสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น ขยายการเข้าถึงอากาศบริสุทธิ์และน้ำดื่ม กระตุ้นนวัตกรรมทางเทคโนโลยีของอเมริกา โดยรัฐบาลอเมริกาจะได้ดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

๑. ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและนวัตกรรม อเมริกาต้องเป็นผู้นำอุตสาหกรรมสำคัญที่ผลิตและปรับใช้เทคโนโลยีสะอาดที่สามารถควบคุมได้ในปัจจุบัน และอุตสาหกรรมที่จะปรับปรุงและคิดค้นในอนาคต
๒. กระตุ้นการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจที่สร้างงาน โอกาสที่จะขับเคลื่อนการฟื้นตัวอย่างเท่าเทียมกัน ขึ้นตอนการผลิตที่มีมากขึ้นนำมาสู่การสร้างงาน และหนุนการผลิตสร้างงานที่ให้ผลตอบแทนสร้างตำแหน่งงาน และสร้างอนาคตที่ยั่งยืนและยืดหยุ่นมากขึ้น
๓. สูดอากาศบริสุทธิ์และดื่มน้ำสะอาดและส่งเสริมความยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัวและชุมชน
๔. ผลิตในอเมริกา ร่วมกันสนับสนุนห่วงโซ่อุปทานในประเทศของเราและกำหนดตำแหน่งให้สหรัฐฯ จัดส่งผลิตภัณฑ์พลังงานสะอาดที่ผลิตในอเมริกาเช่นแบตเตอรี่รถยนต์ไฟฟ้าไปทั่วโลก

## สาธารณรัฐประชาชนจีน

แผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ ๕ ปี ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๘) มีนโยบายอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยจัดทำเป็นแผนอนุรักษ์และพัฒนาป่าไม้ โดยจีนมีเป้าหมายเพิ่มจำนวนผืนป่า พื้นฟูระบบนิเวศ และที่สำคัญคือ ลดปริมาณคาร์บอนในจีนให้มีความเท่าเทียมกับศูนย์ หลังจีนเป็นประเทศที่ปล่อยคาร์บอนมากที่สุดในโลก แผนอนุรักษ์และพัฒนาป่าไม้ ที่ตั้งเป้าลดปริมาณคาร์บอนให้เหลือศูนย์ ประกอบด้วยมาตรการเฉพาะหน้าที่จีนได้ดำเนินการไปแล้ว อาทิ ปิดโรงงานไฟฟ้าพลังงานถ่านหิน ที่เป็นโรงงานเก่า ปิดเมืองถ่านหิน หรือปิดโรงงานอุตสาหกรรมชั่วคราว ในช่วงที่มีมลพิษทางอากาศมาก นโยบายจำกัดเลขทะเบียนให้เดินทางเข้าเขตเมืองในแต่ละวัน เพื่อลดปริมาณการปล่อยควันจากการจราจร รวมไปถึงการสั่งห้ามขายปั้งอย่างกลางแจ้ง และแผนการระยะยาวโดยการกำหนดมาตรการเพิ่มพื้นที่ป่าทั่วประเทศจีน ให้เพิ่มเป็น ๒๔.๑% ภายในปี ๒๐๒๕ จากเดิมที่ผืนป่าในจีนครองสัดส่วน ๒๓.๐๔% พร้อมกับสร้างระบบพื้นที่สงวนเพื่อคุ้มครองธรรมชาติโดยมีอุทยานแห่งชาติเป็นแกนหลัก เสริมสร้างการป้องกันและฟื้นฟูทุ่งหญ้า-พื้นที่ชุ่มน้ำ นอกจากนี้ จีนจะปรับปรุงการวัดและติดตามการกักเก็บคาร์บอน ส่งเสริมการค้าคาร์บอน และสำรวจวิธีสร้างแพลตฟอร์มสำหรับการค้าแหล่งกักเก็บคาร์บอนของป่าและทุ่งหญ้า การเปลี่ยนไปใช้โมเดลเศรษฐกิจตามการบริโภคที่เรียกว่า การหมุนเวียนแบบคู่ (dual circulation) เพื่อให้เกิดการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๘ โดยจะได้มีการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การรับรอง ระบบโลโก้ การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านที่มีประสิทธิภาพ เครื่องใช้ประหยัดน้ำ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อการพัฒนา การผลิต และการจัดจำหน่ายในระดับต่าง ๆ รวมถึงรถยนต์ไฟฟ้า อาคารประหยัดพลังงาน อาหารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและอาหารออร์แกนิก ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากตัวชี้วัด นโยบายภาษี และการเงินที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การดำเนินการเพื่อพัฒนาเมืองสีเขียว ซึ่งรวมถึงการใช้พลังงานไฟฟ้าของการขนส่งสาธารณะ การขยายพื้นที่สีเขียวในเมือง การสร้างทางเดินสีเขียว การบังคับใช้วัสดุก่อสร้างสีเขียว และขั้นตอนอื่น ๆ ในการ "สร้างเมืองคาร์บอนต่ำ" และการพัฒนาโซลูชันเศรษฐกิจหมุนเวียน แม้มาตรการต่าง ๆ ถูกนำมาประเทศวิจารณ์ว่ามีความไม่ชัดเจนว่าจะมีการดำเนินการอย่างไร แต่รัฐบาลจีนประกาศที่จะได้มีการบังคับอย่างเข้มงวดและระบบอำนาจรวมศูนย์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทั้งหมดที่กำหนดไว้ในแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ ๕ ปี ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๘)

## กรณีการแบ่งขั้ว จีน - สหรัฐอเมริกา

การแข่งขันระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาดำเนินไปอย่างเข้มข้น และทวีความรุนแรงขึ้น ทั้งในสงครามการค้า (Trade War) และสงครามเทคโนโลยี (Tech War) การระหว่างประเทศแบ่งเป็น ๒ ขั้วสำคัญ คือ ขั้วของตะวันตก และขั้วของจีน อย่างไรก็ตาม ในระหว่างการประชุม COP26 จีนและสหรัฐฯ ได้แถลง the Joint Glasgow Declaration on Enhancing Climate Action in the 2020s เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้ปล่อยก๊าซเรือนกระจกรายใหญ่ที่สุดลำดับที่ ๑ และ ๒ ของโลกสำหรับการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทั้งสองประเทศประกาศจะดำเนินการร่วมกัน ได้แก่ มาตรฐานสิ่งแวดล้อมเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การเปลี่ยนผ่านสู่พลังงานสะอาด เศรษฐกิจหมุนเวียน เทคโนโลยีการดักจับคาร์บอน การลด



การปล่อยก๊าซมีเทน สนับสนุนให้เกิดการผลิตพลังงานหมุนเวียนต้นทุนต่ำเพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้อย่างแพร่หลาย กระบวนการผลิตไฟฟ้าที่ปราศจากคาร์บอน การยกเลิกถ่านหิน ทั้งสองฝ่ายตระหนักว่านอกจากที่กล่าวมา ความร่วมมือจากประเทศกำลังพัฒนาเป็นสิ่งที่ไม่ได้ และร่วมกันจัดตั้ง "Working Group on Enhancing Climate Action in the 2020s" ซึ่งจะประชุมกันเป็นประจำเพื่อแก้ไขวิกฤตสภาพภูมิอากาศและพัฒนา กระบวนการพหุภาคี โดยมุ่งเน้นที่การเสริมสร้างการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมในทศวรรษนี้

**การประชุมระดับสูงรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๖ (COP 26) และการประชุมอื่นที่เกี่ยวข้อง ณ เมืองกลาสโกว์ สหราชอาณาจักร**

ข้อตกลงสำคัญจากการประชุม COP 26 ได้

๑. คำมั่นสัญญาที่จะยุติการตัดไม้ทำลายป่าภายในปี ๒๐๓๐ (โดยมีผู้นำกว่า ๑๐๐ ประเทศ ให้คำมั่น สัญญาดังกล่าว)

๒. คำมั่นสัญญาที่นำโดยสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป เพื่อลดการปล่อยก๊าซมีเทนลงร้อยละ ๓๐ ภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ จากระดับปี ค.ศ. ๒๐๒๐ (โดยมีกว่า ๑๐๐ ประเทศ เห็นพ้องสนับสนุนและร่วมลงนามใน ความตกลง)

๓. Glasgow Climate Pact (มีประเทศเข้าร่วมกว่า ๒๐๐ ประเทศ)

- บรรเทาความสูญเสียและความเสียหายที่เกิดจากปัญหาสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง
- ระดมทุนช่วยประเทศกำลังพัฒนา ๑ แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี
- ช่วยเตรียมความพร้อมรับมือปัญหาโลกร้อน
- เดินหน้าสร้างตลาดคาร์บอน
- เพิ่มเป้าหมายด้านสภาพอากาศของแต่ละประเทศ เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายของข้อตกลงปารีส

(๑.๕ องศาเซลเซียส)

- ลดการใช้ถ่านหินและเลิกสนับสนุนเชื้อเพลิงฟอสซิล

**อาเซียนกับการดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม**

อาเซียนเน้นย้ำความมุ่งมั่นในการฟื้นฟูหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อย่างแข็งแกร่งและยั่งยืน โดยเน้นการดำเนินงานตามกรอบการฟื้นฟูที่ครอบคลุมของอาเซียน นอกจากนี้ อาเซียนยังได้ให้ความสำคัญต่อการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการประชุม สูดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๘ และ ๓๙ เมื่อวันที่ ๒๖ - ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ ที่ผ่านมา ที่ประชุมเห็นพ้องที่จะ ส่งเสริม “วาระสีเขียวอาเซียน” เพื่อให้อาเซียนสามารถมีกรณีเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งครอบคลุมความร่วมมือสาขาต่างๆ เช่น การพัฒนาที่ยั่งยืน การแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ พลังงานสะอาด การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน และการเงินสีเขียว เป็นต้น โดยสอดคล้อง กับโมเดลเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Economy Model) ในการพลิกโฉม การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้มีความยั่งยืนในยุคความปกติถัดไป (Next Normal)

นอกจากนี้ คู่เจรจาของอาเซียนได้แสดงความพร้อมที่จะสนับสนุนอาเซียนในการเสริมสร้างความร่วมมือดังกล่าวให้เกิดขึ้นให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีนได้ประกาศให้ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นปีแห่งความร่วมมือด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนอาเซียน - จีน โดยจะส่งเสริมความร่วมมือ อาทิ การขจัดความยากจน ความมั่นคงทางอาหาร การปกป้องสิ่งแวดล้อม การจัดการภัยพิบัติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การใช้ทะเลและมหาสมุทรอย่างยั่งยืน ผ่านศูนย์อาเซียนที่ดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ศูนย์อาเซียนเพื่อการศึกษาและการหารือด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (ASEAN Centre for Sustainable Development Studies and Dialogue: ACSDS) และศูนย์อาเซียนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (ASEAN Centre for Biodiversity) เป็นต้น ประเทศญี่ปุ่นสนับสนุนความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พลังงานสะอาด เมืองอัจฉริยะ รวมทั้งการแสวงหาความร่วมมือระหว่างยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สหรัฐอเมริกาสนับสนุนความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งในด้านการปรับตัวและการลดก๊าซเรือนกระจก นวัตกรรมทางการเงินสำหรับคาร์บอนต่ำ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศสมาชิกอาเซียนในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สหภาพยุโรปสนับสนุนความร่วมมือด้านเมืองอัจฉริยะสีเขียว การเงินที่ยั่งยืน การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การกำหนดราคาคาร์บอน เศรษฐกิจหมุนเวียน (รวมถึงขยะพลาสติกในทะเล สารเคมีและการเคลื่อนย้ายของเสียข้ามแดน) สาธารณรัฐเกาหลีมุ่งเน้นความร่วมมือเกี่ยวกับการแบ่งปันนโยบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งด้านพลังงานในบริบทการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมทางทะเล (ขยะทะเล และขยะพลาสติก) การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เศรษฐกิจหมุนเวียน สิ่งแวดล้อมศึกษา และ Partnering for Green Growth and the Global Goals 2030 เป็นต้น

**การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ:** ปัจจุบันผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด อาทิ คลื่นความร้อนที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรป และอเมริกา การละลายตัวของน้ำแข็งขั้วโลกรวดเร็วขึ้นถึงสามเท่าซึ่งนักวิทยาศาสตร์คาดการณ์ว่าอาจส่งผลกระทบต่อกระแสน้ำอุ่นในทะเลและสิ่งมีชีวิต ส่งผลให้ในสังคมโลกมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ถึงผลร้ายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความร่วมมือเพื่อการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

**สถานการณ์รัสเซีย - ยูเครน:** ส่งผลถึงความมั่นคงทางด้านพลังงานของโลก และทำให้บางประเทศพิจารณาที่จะกลับไปใช้พลังงานจากถ่านหินเพื่อให้ผ่านพ้นช่วงวิกฤตพลังงานที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้ ความพยายามสำหรับความร่วมมือเพื่อการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีอุปสรรค ในอีกแง่มุมหนึ่งสหภาพยุโรปจะได้รับผลกระทบด้านวิกฤตพลังงานมากที่สุด หากสถานการณ์รัสเซีย - ยูเครน รุนแรงและยืดเยื้อยาวนาน โดยการพึ่งพิงพลังงานจากภายนอกเป็นความเสี่ยง จึงได้มีการเร่งปรับตัวเพื่อให้เกิดการใช้พลังงานหมุนเวียนซึ่งผลิตได้เองมากขึ้น รวมไปถึงการออกกฎหมาย สิ่งแวดล้อมใหม่ที่คาดว่าจะออกอยู่แล้วเร็วขึ้นเพื่อเป็นการสนับสนุนทั้งด้านการใช้พลังงานในประเทศ แก้ปัญหาห่วงโซ่อุปทาน และส่งเสริมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อให้สหภาพยุโรปอยู่ในตำแหน่งผู้นำโลก ในด้านนี้

**โรคอุบัติใหม่:** นับตั้งแต่เกิดการระบาดของ COVID – 19 ท่ามกลางบรรยากาศที่ตึงเครียดจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 กลับเกิดผลกระทบเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไป ธรรมชาติและระบบนิเวศได้รับการฟื้นตัวเป็นการชั่วคราว จากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่มีปริมาณลดลงราวร้อยละ ๔-๘ การปล่อยน้ำเสียตลอดแนวชายฝั่งลดลง อย่างไรก็ตาม มลพิษด้านขยะกลับเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากพลาสติกถูกใช้เพื่อเข้ามาตอบสนอง และอำนวยความสะดวกในช่วงล็อกดาวน์ รวมถึงช่วงที่จำกัดการเดินทางไปในพื้นที่ชุมชน เกิด “นิวนอร์มอล” ที่คนนิยมสั่งอาหารมารับประทานที่บ้านและซื้อสินค้าออนไลน์มากขึ้นและส่วนใหญ่ไม่สามารถนำไปรีไซเคิลได้

### ๒.๓ การประเมินสภาพแวดล้อมความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

การประเมินสภาพแวดล้อม วิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และภัยคุกคาม (Threat) ของความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

#### จุดแข็ง (Strength)

๑. ประเทศไทยมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและภูมิรัฐศาสตร์
๒. ประเทศไทยขึ้นชื่อว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำของโลก เหมาะสำหรับการ workcation และจุดหมายสำคัญของชาวต่างชาติให้ความสนใจทั้งสถานที่ท่องเที่ยว วัฒนธรรม การแพทย์
๓. มีนักวิชาการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นที่ยอมรับในภูมิภาค
๔. ประเทศไทยสามารถรักษาสถานะความสัมพันธ์กับทุกฝ่ายได้เป็นอย่างดีในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ
๕. ความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบางประเด็นประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศผู้ริเริ่ม อาทิ IUCN ความร่วมมืออาเซียนด้านขยะทะเล

#### จุดอ่อน (Weakness)

๑. ในช่วงระยะเวลา ๔๐ ปีที่ผ่านมาประเทศไทยพัฒนาเศรษฐกิจโดยไม่ได้คำนึงถึงต้นทุนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงทำให้มีการบุกรุกทำลายป่า การปล่อยน้ำเสีย มลพิษ เข้าสู่ธรรมชาติโดยไม่ได้คำนึงถึงต้นทุนทางด้านสิ่งแวดล้อม
๒. ในการจัดสรรงบประมาณมุ่งเน้นการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าการคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยเฉพาะด้านการดำเนินงานระหว่างประเทศมีการจัดสรรน้อยมาก
๓. ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การต่างประเทศ และเศรษฐกิจ ในบุคคลเดียวกัน
๔. ในองค์กรระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่มีผู้แทน/คนทำงานจากประเทศไทย/เครือข่าย

๕. สถานเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศไม่มีเอกอัครราชทูตที่ปรึกษาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประจำอยู่ อาทิ นิวยอร์ก (UN) เจนีวา (IUCN, WTO, UPOV) บอนน์ (UNFCCC) บรัสเซลส์ (EU) ฝรั่งเศษ (UNESCO) ฟิลิปปินส์ (Biodiversity) อินโดนีเซีย (ASEAN)

๖. ประเทศไทยไม่มีบทบาท (status) ในเวทีโลกด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

### โอกาส (Opportunity)

๑. นโยบายรัฐให้ความสำคัญต่อการดำเนินการใด ๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสร้างความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการขึ้นนำด้านนโยบาย แผน มาตรการ และแนวทางปฏิบัติที่ค่อนข้างชัดเจน

๒. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ มุ่งเน้นการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีความพยายามที่จะกำหนดกลไกหลักเพื่อถ่ายทอดยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ ระบุทิศทางการพัฒนาประเทศที่ควรมุ่งเน้นในระยะ ๕ ปี พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง

๓. ทิศทางโลกปัจจุบันให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะประเด็นด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความหลากหลายทางชีวภาพ SDGs พลาสติก มลพิษข้ามแดน ซึ่งเป็นพันธกรณีที่ประเทศไทยต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายด้วย

๔. ประเทศและกลุ่มประเทศต่าง ๆ (อาทิ สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา) มีการทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ๑๐ ปี เพื่อใช้ในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานทดแทนซึ่งเป็นโอกาสให้ประเทศไทยได้ผลพลอยได้สำหรับการรับเทคโนโลยีใหม่เพื่อนำมาพัฒนาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจยุคใหม่ และสนับสนุนแนวทาง BCG

๕. การเปลี่ยนผ่านจากเทคโนโลยีฟอสซิลไปสู่พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ประเทศไทยขาดความรู้ โอกาสนี้จึงเป็นจังหวะที่ดีที่ประเทศไทยจะเร่งตัวในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ที่สนับสนุนสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง เช่น การจัดการกับแบตเตอรี่รถยนต์ไฟฟ้า เป็นต้น

๖. การระบาดของโควิด 19 เป็นการเตือนภัยสำหรับการดำรงชีวิตที่ไม่คำนึงถึงระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม และส่งผลให้ประชาคมโลกหันมาสนใจเรื่องนี้อย่างจริงจัง

๗. ประชาชนรุ่นใหม่ (ผู้ประกอบการ, ประชาชนทั่วไป) ให้ความสำคัญด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

### ภัยคุกคาม (Threat)

๑. ประเทศพัฒนาแล้วหรือกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วมีบทบาทในเวทีนานาชาติ สร้างแนวปฏิบัติของกลุ่มแล้วนำมาบังคับใช้กับประเทศไทย (Unilateral)

๒. การแข่งขันของประเทศมหาอำนาจเพื่อมีบทบาทในประเทศไทย ภูมิภาค และ อนุภูมิภาค

๓. ความไม่เท่าเทียมกันของระดับการพัฒนาของประเทศเพื่อนบ้านส่งผลให้เกิดปัญหามลพิษข้ามแดน

๔. การที่ประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกนำมาใช้เป็นมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี

๕. นานาชาติส่งเสริมหลักการของสิทธิมนุษยชนซึ่งในบางกรณีส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖. ประชาชนรุ่นเก่าและประชาชนในชนบทยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (การบุกรุกป่า การเผาในที่โล่ง)

๗. ผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานอื่นยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (อาทิ ความพยายามในการตัดถนนผ่านเขตพื้นที่อนุรักษ์) และงานด้านการต่างประเทศมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานร่วมกัน

๘. ช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีน้อย ทำให้ไม่สามารถติดตามสถานการณ์และขาดความเท่าทันด้านประเด็นการต่างประเทศที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๙. ขาดการสนับสนุนทั้งในลักษณะของเงินทุน เครื่องมือ บุคลากร เทคโนโลยี

## ส่วนที่ ๓

---

ความเชื่อมโยงของแผนแต่ละระดับ

## ส่วนที่ ๓ ความเชื่อมโยงของแผนแต่ละระดับ

### ๓.๑ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ครอบคลุมในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมาภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกัน ทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ที่มีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดในอาเซียน ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ทั้งนี้ ประเด็นทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ มีความเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ในทั้ง ๓ เป้าประสงค์คือ เป้าประสงค์ที่ ๑ ดำเนินงานด้านต่างประเทศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ไทยเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป้าประสงค์ที่ ๒ สร้างเครื่องมือ เครือข่าย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศทั้งในอาเซียน และภูมิภาค ให้เกิดความร่วมมือขับเคลื่อนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป้าประสงค์ที่ ๓ กลไกความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายในแผนยุทธศาสตร์ชาติ

### ๓.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

#### (๑) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๑๘) ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน

เพื่อให้เกิดความชัดเจนและการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ ด้าน จึงได้มีการสรุปประเด็นสาระสำคัญออกมาจัดทำรายละเอียดเป็นแผนแม่บทหลักรวม ๒๓ เล่ม และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ เห็นชอบการกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพและภารกิจในการขับเคลื่อนประเด็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ หน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนเป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนเป้าหมายระดับแผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และมอบหมายให้หน่วยงานเจ้าภาพประสานและบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

## (๒) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๒) ประเด็นการต่างประเทศ

กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนประเด็นแผนแม่บทฯ ประเด็นต่างประเทศ แต่เมื่อพิจารณาถึงเป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติของแผนแม่บทฯ ประเด็นการต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ของแผนแม่บทฯ ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน พบการสอดคล้องกันคือต่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ

- ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
  ๑. ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน
  ๒. ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
 

สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต
- ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
 

สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ
- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 

ยกระดับกระบวนการทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาล
- ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
 

ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

นอกจากนี้ ยังมีส่วนเชื่อมโยงแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (๑) ประเด็นความมั่นคง (๕) ประเด็นการท่องเที่ยว (๖) ประเด็นพื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (๙) ประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (๑๕) ประเด็นพลังทางสังคม (๑๖) ประเด็นเศรษฐกิจรากฐาน (๑๙) ประเด็นการบริหารจัดการน้ำ (๒๐) ประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (๒๑) ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

### ๓.๓ ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่เป็นแผนช่วยระบุทิศทางพัฒนาที่ประเทศควรให้ความสำคัญและมุ่งดำเนินการภายใน ๕ ปีของยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นแนวทางให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ปรับจุดเน้นการดำเนินงานมุ่งสู่การเสริมสร้างความสามารถของประเทศไทยให้สอดคล้อง ปรับตัวเข้ากับพลวัต และเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไป สำหรับประเด็นสำคัญของร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ซึ่งจะครอบคลุมทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ เกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สรุปได้ดังนี้

**ประเด็นที่ ๓ วิถีชีวิตที่ยั่งยืน (Eco-Friendly Living)** ทุกภาคส่วนในสังคมมีรูปแบบการดำเนินชีวิตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และสภาพภูมิอากาศ พร้อมทั้งสามารถรับมือและมีภูมิคุ้มกันจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ ทั้งการจัดการของภาครัฐและบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อมุ่งจัดการกับปัญหาที่เป็นภัยคุกคามสำคัญทั้งในประเทศไทย



และในระดับโลก ซึ่งได้แก่ ปัญหาขยะ มลพิษทางน้ำ มลพิษอากาศ ก๊าซเรือนกระจก และความเสี่ยงของภัยธรรมชาติอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ด้วยการยกระดับระบบการจัดการและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีที่มุ่งให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและบริโภค ให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยหมุดหมายที่ต้องบรรลุในห้วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ เพื่อผลักดันการสร้าง “วิถีชีวิตที่ยั่งยืน” อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

### หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

การพัฒนาภาคการเกษตรที่ผ่านมา เน้นการผลิตเพื่อการส่งออกและการเป็นวัตถุดิบให้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่องในการสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ ผ่านการขยายพื้นที่เพาะปลูก การพัฒนาปัจจัยการผลิตให้มีคุณภาพ การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้ในระดับหนึ่ง โดยในปี ๒๕๖๒ ผลิตภัณท์มวลรวมในประเทศของภาคการเกษตรและการแปรรูปที่เกี่ยวข้องมีมูลค่า ๑,๔๗๗,๕๘๙ ล้านบาท ซึ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร และอุตสาหกรรมเครื่องใช้มีมูลค่ารวมคิดเป็นร้อยละ ๗๔.๕ ของผลิตภัณท์มวลรวมในประเทศของภาคการเกษตรและการแปรรูปที่เกี่ยวข้องปี ๒๕๖๒ แม้ว่ารัฐบาลได้ให้การส่งเสริมการผลิตและพัฒนาภาคการเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน แต่ก็ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญในการยกระดับการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย อาทิ (๑) น้ำเพื่อการเกษตร โดยร้อยละ ๘๓ ของพื้นที่การเกษตรอยู่นอกเขตชลประทาน (๒) การเพาะปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสม โดยร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่การเกษตรเป็นที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับการผลิตพืชและเป็นกลุ่มดินมีปัญหา (๓) การถือครองที่ดินพื้นที่การเกษตรที่เกษตรกรเป็นเจ้าของมีแนวโน้มลดลงเหลือประมาณร้อยละ ๔๘ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด (๔) มลพิษทางอากาศที่เกิดจากการเผาวัสดุเหลือทิ้งในพื้นที่การเกษตร (๕) ขาดการเชื่อมโยงในลักษณะของคลัสเตอร์ตลอดห่วงโซ่มูลค่าของสถาบันเกษตรกรและเครือข่าย เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองในตลาดและลดต้นทุนการค้าเงินธุรกิจ (๖) ความไม่สอดคล้องกันของปริมาณและคุณภาพผลผลิต กับความต้องการของตลาดทั้งในด้านการบริโภคทางตรงและการเป็นวัตถุดิบแปรรูปผลิตภัณท์ (๗) การผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรเป็นวัตถุดิบหรือแปรรูปเป็นผลิตภัณท์ที่มีมูลค่าเพิ่มต่างไม่สร้างมูลค่าเพิ่ม และ (๘) แนวโน้มแรงงานในภาคเกษตรไทยที่มีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น ขณะเดียวกัน ยังมีปัจจัยภายนอกสำคัญที่ส่งผลให้การพัฒนาภาคการเกษตรของไทยไม่สามารถยกระดับและเติบโตอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย (๑) ภัยพิบัติธรรมชาติ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นภัยแล้ง อุทกภัย และวาตภัย รวมถึงการระบาดของโรคที่เกิดกับพืชและสัตว์ (๒) ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตรที่เกิดจากการผลิตสินค้าตามฤดูกาลและภาวะเศรษฐกิจโลก และ (๓) การนำประเด็นทางสังคมมาเป็นมาตรฐานทางการค้าระหว่างประเทศและประเทศคู่ค้าเพิ่มมากขึ้น อาทิ มาตรฐานแรงงาน มาตรฐานสิ่งแวดล้อม

หมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ ขยะ น้ำเสีย มลพิษอากาศ และก๊าซเรือนกระจก ถือเป็นผลพลอยได้จากกระบวนการผลิตและบริโภค ซึ่งในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อทางสิ่งแวดล้อมในระดับที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและทำลายความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ โดยปริมาณขยะและน้ำเสียที่มีปริมาณสูงเกินกว่าความสามารถในการกำจัดได้เล็ดรอดออกสู่สิ่งแวดล้อม จนเป็นผลเสียต่อคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำและสิ่งมีชีวิตในทะเล ในขณะเดียวกัน มลพิษอากาศ PM2.5 ซึ่งมีแหล่งที่มาสำคัญจากการจราจรและเผาพื้นที่เกษตร ส่งผลให้หลายพื้นที่ของประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาคุณภาพอากาศที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ ปริมาณก๊าซเรือนกระจกของทั้งโลกที่

ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จะทำให้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจะขึ้นอยู่กับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีหลายประการได้ส่งผลให้การจัดการปัญหาทางสิ่งแวดล้อมทั้ง ๔ ประการอย่างยั่งยืนสามารถทำได้ด้วยต้นทุนที่ลดต่ำลงเรื่อย ๆ และยังเป็นโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้ในอีกทางหนึ่งด้วย โดยเทคโนโลยีการรีไซเคิลและการบำบัดน้ำเสียทำให้สามารถนำวัสดุหลายประเภทและน้ำที่ใช้แล้วมาหมุนเวียนใช้ประโยชน์ได้ใหม่ เทคโนโลยีชีวภาพสามารถนำมาใช้เพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อลดความจำเป็นในการเผาพื้นที่ของเกษตรกร นอกจากนี้ พลังงานหมุนเวียนและยานยนต์ไฟฟ้าจะเป็นโอกาสในการลดก๊าซเรือนกระจกและมลพิษอากาศได้อย่างมหาศาล

**หมวดหมู่ที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** ที่ผ่านมามีภัยธรรมชาติหลายประเภทโดยเฉพาะอุทกภัย ภัยแล้ง วัตภัย ไฟป่า และการกัดเซาะชายฝั่ง เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความสูญเสียเป็นประจำทุกปี ทั้งต่อชีวิต ทรัพย์สิน ทรัพยากรธรรมชาติและมูลค่าทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มที่จะส่งผลให้ภัยธรรมชาติข้างต้นทวีความถี่และระดับความรุนแรงเพิ่มขึ้น พร้อมกันนั้นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังอาจทำให้ภัยธรรมชาติประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยมากเท่าใดนักในปัจจุบัน กลายเป็นภัยคุกคามที่สำคัญในอนาคต อาทิ การเกิดน้ำท่วมพื้นที่ชายฝั่งอันเนื่องมาจากระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้น และสภาพอากาศร้อนจัด นอกจากนี้ แนวโน้มการขยายตัวของเมืองที่เพิ่มขึ้นอาจยิ่งซ้ำเติมให้ความเสี่ยงของภัยธรรมชาติเพิ่มขึ้นได้ หากขาดการควบคุมด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาสิ่งก่อสร้างอย่างเหมาะสม ดังนั้น การลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในมิติของการป้องกันและบรรเทาภัย รวมทั้งการปรับตัวเพื่อลดผลกระทบ จึงเป็นความท้าทายที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความยั่งยืนของประเทศในระยะต่อไป

### **หมวดหมู่ที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน**

ภาครัฐเป็นกลไกหลักในการดูแลประชาชนให้กินดีอยู่ดี สามารถประกอบอาชีพได้ และขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยมีหน้าที่และบทบาทสำคัญในการให้บริการประชาชน และการนำนโยบายสาธารณะ แผนการพัฒนาประเทศ และกฎหมาย สู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยปัจจัยสำคัญของความสำเร็จของภาครัฐในการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว สถานการณ์ความไม่แน่นอนและมีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น ภาครัฐไทยยังคงมีข้อจำกัดในหลายประเด็นที่เป็นอุปสรรคต่อการตอบโจทย์ประชาชนได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเฉพาะการที่โครงสร้างภาครัฐยังมีขนาดใหญ่ มีส่วนราชการและหน่วยงานภาครัฐจำนวนมากที่มีการทำงานซ้ำซ้อนกัน ขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ในขณะที่การมีส่วนร่วมของภาคีพัฒนาอื่น ๆ ในการบริการภาครัฐยังมีข้อจำกัด ส่งผลให้การทำงานและการให้บริการของภาครัฐมักเกิดปัญหาความล่าช้าไม่ตอบโจทย์ความต้องการของประชาชน การให้บริการไม่ครอบคลุมพื้นที่อย่างทั่วถึง ซึ่งสะท้อนจากมิติด้านความมีประสิทธิภาพผลของภาครัฐของดัชนีชี้วัดธรรมาภิบาล

### ๓.๔ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐)

วิสัยทัศน์: ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามแนววิถีใหม่ภายใต้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

#### พันธกิจ:

๑. ยกระดับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณาการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๒. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์ภายใต้แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

๓. บริหารจัดการน้ำเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

๔. บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

๕. ยกระดับขีดความสามารถองค์กรเพื่อเป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน

#### เป้าหมายการให้บริการกระทรวง

๑. ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุล

๒. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกนำมาใช้ประโยชน์ภายใต้แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

๓. ทรัพยากรน้ำมีความสมดุลและยั่งยืน

๔. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีภายใต้การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมตามแนวทางโมเดลเศรษฐกิจ

ใหม่ (BCG Economy)

๕. เป็นองค์กรที่เข้าถึง เปิดกว้าง เชื่อมั่นและไว้วางใจของประชาชน

#### ประเด็นยุทธศาสตร์กระทรวงฯ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ขับเคลื่อนกระบวนการทัศน์ใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างความสมดุลและยั่งยืนด้านทรัพยากรน้ำให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและรักษาระบบนิเวศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดี

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ เพิ่มศักยภาพองค์กรรองรับวิถีใหม่และนวัตกรรมใหม่

**๓.๕ แผนปฏิบัติราชการระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)** กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีแนวทางในการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติโดยการพัฒนาระบบราชการ ๔.๐ เพื่อให้กระทรวงฯ เป็นหน่วยงานที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางคอยอำนวยความสะดวกโดยการตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างรวดเร็วและโปร่งใสและมีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย มีระบบบริหารจัดการและพัฒนาบุคลากรให้สามารถสนองความต้องการในการปฏิบัติงาน ลดผลกระทบที่เกิดจากการขับเคลื่อนนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบูรณาการและขับเคลื่อนให้เกิดการมีส่วนร่วม

ในการบริหารราชการทั้งในสภาวะการณ์ปกติ และสภาวะการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน เพิ่มขีดความสามารถในการจัดการภาวะวิกฤต พัฒนาและปรับระบบให้ทันสมัย โดยมีกำหนดและการบริหารจัดการที่ชัดเจน มีความโปร่งใส รวมถึงนำนวัตกรรมเทคโนโลยี ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลมาปรับใช้ในการบริหารและตัดสินใจ ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ทันสมัย และประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาภาครัฐให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สร้างความตระหนัก จิตสำนึกการเป็นข้าราชการที่ดี และส่งเสริมการทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ พัฒนาความพร้อมผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับอย่างมีระบบ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับความต้องการด้านกำลังคน และขีดความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงอนาคต

**๓.๖ แผนปฏิบัติการความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)** มีความเชื่อมโยงกับแผนปฏิรูปราชการระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยการจัดเป้าหมายในการ ๑. สร้างเครื่องมือ เครือข่าย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศทั้งในอาเซียน และภูมิภาคให้เกิดความร่วมมือขับเคลื่อนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม กับนานาประเทศ และ ๒. สร้างกลไกความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศให้เป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายในแผนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานเจ้าภาพในการขับเคลื่อนประเด็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศคือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”



## ส่วนที่ ๔

---

การดำเนินการที่ผ่านมา

### ผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

จากอดีตถึงปัจจุบัน เห็นได้ว่าสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมของโลกมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นต่อเนื่อง ทั้งแบบค่อยเป็นค่อยไปหรือเป็นไปโดยฉับพลัน โดยมีสาเหตุมาจากสองปัจจัยหลัก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ดังจะเห็นจากปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่แสดงออกมาให้เห็น ไม่ว่าจะเป็นอุณหภูมิที่สูงขึ้นทุก ๆ ปี ทำให้ฤดูกาลเปลี่ยนแปลงไป น้ำท่วมภัยแล้ง ฯลฯ สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ได้เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อเฉพาะพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง และกลับคืนสภาพได้เหมือนเดิม จำเป็นที่ทุกประเทศทั่วโลกจะต้องร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งประเทศไทยได้ดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศโดยใช้อุญสัญญา พันธกรณี ข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม มาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งในช่วงเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศที่สำคัญ ดังนี้

- **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ**

ประเทศไทยได้ขึ้นชื่อว่ามีทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพสูง อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ และจากฝีมือจากมนุษย์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ทำให้ปัญหาการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงเรื่อย ๆ เสี่ยงต่อการเกิดภาวะเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ จึงมีการดำเนินการเพื่อดูแลรักษา อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญ อาทิ การขึ้นทะเบียนอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเป็นมรดกโลก โครงการสวนรุกขชาติ ๖๐ ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย - ลาว การจัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการจัดการพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ปี ๒๕๖๑ การจัดทำเส้นทางเดินป่ามิตรภาพไทย-สวิสเซอร์แลนด์เพื่อฉลองความสัมพันธ์แห่งมิตรภาพ ๙๐ ปี ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ปี ๒๕๖๔ และปฏิบัติการต่อต้านการลักลอบค้าสัตว์ป่าข้ามประเทศ การเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนสมัยพิเศษเรื่อง การป้องกันการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพืชป่าที่ผิดกฎหมาย ปี ๒๕๖๒ การสร้างเครือข่ายผู้บังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ UNODC เพื่อแก้ไขปัญหาการลักลอบค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง อาทิ พัฒนาความร่วมมือด้านอาชญากรรมสัตว์ป่า ผ่านการจัดทำบันทึกข้อตกลง Letter of Agreement between the Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation and the United Nations Office on Drugs and Crime

- **การจัดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ**

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดผลกระทบในวงกว้างและเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยตระหนักและให้ความสำคัญกับการปัญหาอย่างจริงจัง โดยร่วมให้สัตยาบันความตกลงปารีสในปี ๒๕๕๙ และได้เข้าร่วมการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทุกปี ตลอดจนได้ดำเนินการตามข้อมติของการประชุมผ่านการดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ โครงการกลไกคาร์บอนเครดิตร่วมกับประเทศญี่ปุ่น การลงนามในแถลงการณ์ร่วม (Joint Statement) กับสมาพันธรัฐสวิส ในความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปี ๒๕๖๔ และการร่วมลงนามในข้อตกลงการดำเนินงานภายใต้ความตกลงปารีสระหว่าง

ราชอาณาจักรไทยกับสมาพันธรัฐสวิส ปี ๒๕๖๕ การจัดทำแผนแม่บทการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๘๓) นอกจากนี้ ประเทศไทยได้จัดทำยุทธศาสตร์ระยะยาวในการพัฒนาแบบปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำของประเทศไทย (LT-LEDS) และการมีส่วนร่วมที่ประเทศไทยกำหนด (NDC) เป็นร้อยละ ๔๐ ภายในปี ๒๐๓๐

- **การจัดการขยะทะเล**

ขยะทะเล เป็นหนึ่งในปัญหาสิ่งแวดล้อมสำคัญระดับโลกและเป็นวิกฤติข้ามพรมแดน ข้อมูลการศึกษาวิจัย ปี ๒๕๕๘ รายงานว่าประเทศไทยอยู่ใน ๑๐ อันดับแรกของประเทศที่มีการปล่อยขยะพลาสติกลงสู่ทะเลและมหาสมุทรมากที่สุด และจากสถานการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยและขยะที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดหลายปีที่ผ่านมา โดยในปี ๒๕๖๐ ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมการลดปริมาณขยะทะเลในกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Conference on Reducing Marine Debris in ASEAN 2017) นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ปัญหาขยะพลาสติกในทะเลได้ปรากฏเป็นวาระสำคัญของภูมิภาคอาเซียน ไปพร้อม ๆ กับที่ทั่วโลกเริ่มตื่นตัวและมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาขยะทะเลอย่างจริงจัง และต่อมาในปี ๒๕๖๒ ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนสมัยพิเศษด้านขยะทะเล และการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๔ ที่ได้ผลักดันและรับรองปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการต่อต้านขยะทะเลในภูมิภาคอาเซียน (The Bangkok Declaration on Combating Marine Debris in the ASEAN Region) และกรอบปฏิบัติการอาเซียนว่าด้วยขยะทะเล (ASEAN Framework of Action on Marine Debris) เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันของสมาชิกอาเซียนเพื่อลดปริมาณขยะทะเล นอกจากนี้ ประเทศไทยยังริเริ่มการจัดทำแผนปฏิบัติการภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านขยะทะเล หรือ ASEAN Regional Action Plan for Combating Marine Debris in the ASEAN Member States 2021-2025 รวมถึงได้รับการคัดเลือกให้เป็นที่จัดตั้งสำนักงานประสานงานทศวรรษแห่งมหาสมุทรในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

- **การจัดการมลพิษสิ่งแวดล้อม**

ในชีวิตประจำวันมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมากและต่อเนื่อง และจากการใช้ประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น นำมาซึ่งการเกิดปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ ขยะของเสียต่าง ๆ ที่จำเป็นจะต้องมีการจัดการให้ถูกวิธี ซึ่งประเทศไทยมีการดำเนินการบริหารจัดการและควบคุมมลพิษในระดับประเทศ นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการในระดับภูมิภาคและระดับโลก ที่ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญา พันธศตอกโฮมกรณี หรือข้อตกลงใด ๆ ก็ตาม อาทิ ความตกลงอาเซียนว่าด้วยมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน (ASEAN Agreement on Transboundary Haze Pollution) การเข้าร่วมการประชุมตามอนุสัญญาบาเซล รอตเตอร์ดัม และสตอกโฮล์ม เพื่อจัดการของเสียที่เป็นอันตรายและสารเคมี การดำเนินการตามข้อมติขององค์การสหประชาชาติในเรื่องการจัดการขยะพลาสติก การป้องกันและควบคุมการลักลอบการนำเข้าขยะของเสีย ขยะอันตราย สารเคมีและขยะอิเล็กทรอนิกส์



- การคุ้มครองและอนุรักษ์สัตว์ป่าและพืชป่า

ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่มีความหลากหลายสูง ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติทั้งพืชและสัตว์ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างไร้ขีดจำกัด นำมาซึ่งปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ถูกต้อง ปัญหาการลักลอบ ทำลายทรัพยากร จนเกิดการสูญเสียวัตถุหลาย ๆ อย่างไปในที่สุด ทำให้ต้องมีการปกป้องคุ้มครองให้ทรัพยากรธรรมชาติยังคงอยู่ต่อไป โดยประเทศไทยเป็นผู้นำในการตั้งเครือข่ายการบังคับใช้กฎหมายสัตว์ป่าและพืชป่าในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Wildlife Enforcement Network: ASEAN-WEN) เพื่อผลักดันและขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคเพื่อดำเนินการตามอนุสัญญา CITES และแผนปฏิบัติการความร่วมมืออาเซียนด้านอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์และการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสัตว์ป่าและพืชป่า (Plan of Action for ASEAN Cooperation on CITES and Wildlife Enforcement) และดำเนินการเพื่อต่อต้านการลักลอบค้าสัตว์ป่าข้ามประเทศ โดยการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียนสมัยพิเศษเรื่อง การป้องกันการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพืชป่าที่ผิดกฎหมาย ปี ๒๕๖๒ เพื่อร่วมกันผลักดันนโยบายต่อต้านการค้าสัตว์และพืชป่าที่ผิดกฎหมายในระดับภูมิภาคและระดับโลก นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายผู้บังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ UNODC เพื่อแก้ไขปัญหาการลักลอบค้าสัตว์ป่าผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง อาทิ พัฒนาคือความร่วมมือด้านอาชญากรรมสัตว์ป่ากับการจัดทำบันทึกข้อตกลง Letter of Agreement between the Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation and the United Nations Office on Drugs and Crime

- การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยถือเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศยังต้องพึ่งพาการเกษตรและมีความจำเป็นที่จะต้องใช้น้ำ ทั้งเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งที่ผ่านมากิจกรรมโครงการด้านทรัพยากรน้ำตามภารกิจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ พื้นฟูแหล่งทรัพยากรน้ำ การควบคุมกำกับการใช้และจัดสรรทรัพยากรน้ำ ทั้งจากแหล่งน้ำผิวดินและน้ำบาดาล โดยแหล่งทรัพยากรน้ำในบางพื้นที่มีลักษณะของแหล่งน้ำข้ามแดนที่มีการใช้ประโยชน์ร่วมกัน อาทิ แม่น้ำโขงความร่วมมือระหว่างประเทศ จึงมีความสำคัญในการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรน้ำร่วมกัน โดยดำเนินการควบคู่ไปพร้อมกับการพัฒนาด้านองค์ความรู้ การใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาต่อยอดโครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่ อาทิ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรน้ำ การพัฒนาทรัพยากรน้ำบาดาล นอกจากนี้ ได้มีการจัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ด้านทรัพยากรน้ำร่วมกับนานาชาติประเทศที่สำคัญ อาทิ การจัดงาน Thai Water Expo 2022 เพื่อจัดแสดงเทคโนโลยีและการประชุมนานาชาติด้านเทคโนโลยีการจัดการน้ำ และน้ำเสีย รวมถึงการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการจัดการน้ำสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน การจัดการประชุมวิชาการน้ำบาดาลนานาชาติ ครั้งที่ ๑ ภายใต้หัวข้อ น้ำบาดาล: กุญแจสู่ความมั่นคงและยั่งยืน เพื่อส่งเสริมความรู้ทางวิชาการด้านทรัพยากรน้ำบาดาล และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์งานวิจัยร่วมกันระหว่างประเทศ

## ส่วนที่ ๕

---

สาระสำคัญของแผนงาน

## ส่วนที่ ๕ สารสำคัญของแผนงาน

### ๕.๑ วัตถุประสงค์

แผนงานความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศสำหรับหน่วยงานภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการ และเป็นที่ยอมรับในเวทีต่างประเทศ

### ๕.๒ วิสัยทัศน์

ประเทศไทยพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อยกระดับการจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ระดับสากล

### ๕.๓ พันธกิจ

๑) บูรณาการความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมแสวงหาความร่วมมือใหม่ในระดับทวิภาคี ระดับภูมิภาค และระดับพหุภาคี อาทิ การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ สมัยที่ ๑๕ ประชุมภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ เป็นต้น

๒) ขับเคลื่อนการดำเนินการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๓) พัฒนาขีดความสามารถของผู้บริหารและบุคลากร เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

### ๕.๔ เป้าประสงค์

เป้าประสงค์ที่ ๑ ดำเนินงานด้านต่างประเทศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ไทยเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

#### วัตถุประสงค์

เพื่อใช้มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมส่งเสริมภาพลักษณ์และความมั่นคงของไทยในเวทีโลก สร้างอำนาจต่อรองในประเด็นที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

#### แนวทางการดำเนินการ

ใช้การนำทางวิชาการของหน่วยงานกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันการศึกษาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภาคเอกชน และภาคประชาชนของไทย ด้วยการจัดการสัมมนาวิชาการ จัด symposium เวทีวิชาการ และการจัดงาน (Event) ต่างๆ ทั้ง online และ offline เพื่อสร้างการตระหนักรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ที่ ๒ สร้างเครื่องมือ เครือข่าย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศทั้งในอาเซียน และภูมิภาคให้เกิดความร่วมมือขับเคลื่อนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

#### วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมกับนานาชาติประเทศ

### แนวทางการดำเนินการ

๑. สร้างเครือข่ายระหว่างประเทศไทยและกลุ่มประเทศ CLMV ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการเสนอแผนและขับเคลื่อนโดยหน่วยงานภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. จัดตั้งทูตสิ่งแวดล้อมประจำสถานเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศที่สำคัญ
๓. ส่งเสริมบุคลากรไทยให้ไปทำงานในองค์กรระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

**เป้าประสงค์ที่ ๓** กลไกความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายในแผนยุทธศาสตร์ชาติ

### วัตถุประสงค์

เพื่อบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานเจ้าภาพในการขับเคลื่อนประเด็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศคือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”

๑. ผลักดันการดำเนินการของหน่วยงานตามพันธกรณีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ อาทิ ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ประชุมภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ เป็นต้น

๒. พัฒนาทักษะความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกระดับให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องของต่างประเทศต่อประเทศไทย

๓. พัฒนาขีดความสามารถการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศของหน่วยงานและบุคลากร

### ๕.๕ แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ สู่การปฏิบัติ

เพื่อให้แผนปฏิบัติการฯ ทำหน้าที่เป็นแนวทางการดำเนินงานด้านการต่างประเทศให้กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กลไกสำคัญประกอบด้วย

๑) สร้างความเข้าใจกับหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบ โดยมีการเผยแพร่เนื้อหาสาระของแผนปฏิบัติการฯ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่รับผิดชอบมีความตระหนักรู้ต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนปฏิบัติการฯ ตั้งแต่เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ ทั้งนี้ เมื่อเจ้าหน้าที่มีความรู้ ความเข้าใจในสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการฯ ก็สามารถใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานบูรณาการเข้ากับกิจกรรมอื่นๆ ของหน่วยงานได้

๒) สร้างความร่วมมือระดับผู้บริหารระหว่างหน่วยงานหลัก เนื่องจากแผนปฏิบัติการฯ เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องรับทราบสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการฯ และนำไปสู่การบูรณาการเข้ากับภารกิจปกติของหน่วยงาน รวมถึง

นำไปสู่การกำหนดภารกิจงาน การจัดสรรงบประมาณ และการจัดบุคลากรของแต่ละหน่วยงานให้สอดคล้องกับกรอบการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ

๓) บูรณาการประเด็นการดำเนินงานภายใต้แผนแม่ปฏิบัติการฯ ที่มีความเชื่อมโยงกัน และจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อตอบสนองและครอบคลุมภารกิจและบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีแผนปฏิบัติการภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ที่ชัดเจน รวมทั้งผลักดันให้เกิดการปฏิบัติ มีตัวชี้วัดชัดเจน

๔) จัดทำฐานข้อมูลสำหรับแผนงาน/โครงการ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับแผนปฏิบัติการฯ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์และตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

๕) การเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ โดยการปรับกลไกและกระบวนการบริหารจัดการของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยทบทวนและประเมินบทบาทการดำเนินงานกลไก ซึ่งมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการฯ เพื่อปรับปรุงให้เกิดความคล่องตัวและลดความซ้ำซ้อน

#### ๕.๖ การติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติการฯ

การติดตามประเมินผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการฯ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานที่เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับแนวทางและมาตรการที่บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการฯ หรือไม่ และผลการดำเนินงานดังกล่าวตอบสนองต่อวิสัยทัศน์และเป้าหมายของแผนแม่ปฏิบัติการฯ มากน้อยเพียงใด โดยมีการดำเนินการดังนี้

๑) ให้ความสำคัญกับการติดตามความก้าวหน้า การประเมินผลสำเร็จ และผลกระทบของการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามประเด็นแผนแม่ปฏิบัติการฯ และผลการดำเนินงานในภาพรวม โดยใช้การติดตามประเมินผลเป็นเครื่องมือในการบริหารยุทธศาสตร์ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ตั้งแต่การติดตามความก้าวหน้าของกระบวนการผลักดันแผนสู่การปฏิบัติ พัฒนาตัวชี้วัดที่สะท้อนผลการดำเนินงานพร้อมทั้งประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้น

๒) กลไกติดตามประเมินผลการดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติการฯ จะได้มีการกำหนดแนวทางการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการ พัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยนำวิธีการติดตามประเมินผลที่เหมาะสมมาใช้ และประสานการติดตามประเมินผล รวมทั้งดำเนินการติดตามประเมินผลกระทบในภาพรวม และรายงานต่อผู้บริหารทุกปี

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					หน่วยงาน รับผิดชอบ	แผนปฏิบัติ ราชการของ ทส. ระยะ ๕ ปี
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐		
เป้าประสงค์ที่ ๑ ดำเนินงานด้านต่างประเทศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ไทยเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม								
๑. สนับสนุนการ ดำเนินการตามพันธกรณี/ ข้อตกลงระหว่างประเทศ/ มติที่ประชุม (อาทิ การ ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยการ เปลี่ยนแปลงสภาพ การ ประชุมสมัชชาภาคี อนุสัญญาว่าด้วยความ หลากหลายทางชีวภาพ ประชุมภาคีอนุสัญญาว่า ด้วยการค้าระหว่าง ประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่า และพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ เป็นต้น)	ร้อยละที่สามารถ ดำเนินการแล้วเสร็จตาม กรอบเวลา	ร้อยละ ๑๐๐	ร้อยละ ๑๐๐	ร้อยละ ๑๐๐	ร้อยละ ๑๐๐	ร้อยละ ๑๐๐	ทุกหน่วยงาน	เป้าประสงค์ที่ ๑.๒ เป้าประสงค์ที่ ๒.๑ เป้าประสงค์ที่ ๓.๑

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					หน่วยงาน รับผิดชอบ	แผนปฏิบัติ ราชการของ ทส. ระยะ ๕ ปี
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐		
๒. ส่งเสริมบทบาทนำ/ ความร่วมมือด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมกับ ต่างประเทศ	ร้อยละความร่วมมือด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมกับ ต่างประเทศ (จำนวน โครงการ/แผนงาน/ บันทึกความเข้าใจ/ ความตกลง/จำนวนการ เข้าพบและเยือน/ความ ช่วยเหลือทางวิชาการ)	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	ทุกหน่วยงาน	เป้าประสงค์ที่ ๒.๑ เป้าประสงค์ที่ ๓.๑
<b>เป้าประสงค์ที่ ๒</b> สร้างเครื่องมือ เครือข่าย ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศทั้งในอาเซียน และภูมิภาคให้เกิดความร่วมมือขับเคลื่อนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม								
๓. สนับสนุนข้อมูลกลาง ด้านต่างประเทศ	จำนวนเรื่องสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมต่างประเทศ ที่นำเข้าระบบฐานข้อมูล	๑๐๐ เรื่อง/ปี	๑๓๐ เรื่อง/ปี	๑๕๐ เรื่อง/ปี	๑๘๐ เรื่อง/ปี	๒๐๐ เรื่อง/ปี	กตป./สป.ทส. และทุก หน่วยงาน	เป้าประสงค์ที่ ๔.๑ เป้าประสงค์ที่ ๕.๒

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					หน่วยงาน รับผิดชอบ	แผนปฏิบัติ ราชการของ ทส. ระยะ ๕ ปี
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐		
เป้าประสงค์ที่ ๓ กลไกความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายในแผนยุทธศาสตร์ชาติ								
๔. สร้างขีดความสามารถ บุคลากรด้านการ ต่างประเทศ	ร้อยละของบุคลากรของ ทส. ที่ได้รับ ทุนการศึกษา/ฝึกอบรม ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ /การ ปฏิบัติงานในองค์กร ระหว่างประเทศ	ปีฐาน	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	สปท./สป.ทส. และทุก หน่วยงาน	เป้าประสงค์ที่ ๕.๔
๕. ส่งเสริมโอกาส เงินกองทุนด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจากต่างประเทศ	ร้อยละโครงการที่ได้รับ การสนับสนุน เงินกองทุนด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจาก ต่างประเทศเพิ่มขึ้น (หน่วยวัดร้อยละ)	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ ๕	ทุกหน่วยงาน	เป้าประสงค์ที่ ๔.๑